

## Գոհար Ժորայի Մխիթարյան



### Կրթություն

2010-2015 թթ. ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտի ասպիրանտուրա  
1996-2003 թթ. սովորել եմ Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի Պատմաաշխարհագրական ֆակուլտետի պատմության բաժնում  
1986-1996 թթ. սովորել եմ Երևանի թիվ 187 միջնակարգ դպրոցի ռուսական բաժնում

**Գիտական կոչում և աստիճան**      պատմ. գիտ. թեկն. դոց.

### Աշխատանքային փորձ

2017 թվականից դասավանդում եմ ԵՊՀ Պատմության ֆակուլտետի Հայաստանի հարակից երկրների պատմության ամբիոնում:  
2017 թվականից դասավանդում եմ ԳԱԱ Գիտակրթական Միջազգային Կենտրոնի Արևելագիտության ամբիոնում:  
2016 թվականից՝ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտի Քրիստոնյա Արլևելքի բաժին, ավագ գիտաշխատող  
2014-2016 թթ. աշխատել եմ Ա. Չեխովի անվան թիվ 55 հիմնական դպրոցում որպես պատմության ուսուցիչ  
2004-2012 թթ. աշխատել եմ Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանում (վարչական աշխատանք), համատեղության կարգով դասավանդելով Պատմության և իրավագիտության ֆակուլտետի Համաշխարհային պատմության և նրա դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոնում:

2003-2004 թթ. աշխատել եմ Երևանի Ն. Զարյանի անվան թիվ 130 միջնակարգ դպրոցում որպես պատմության ուսուցիչ:

## **Գիտական հետաքրքրությունների շրջանակ**

Արևելյան Այսրկովկասի էթնո-քաղաքական պատմություն, աղբյուրագիտություն, կովկասագիտություն, Հայոց պատմություն, Վրաստանի պատմություն, Ռուսաստանի պատմություն, Իրանի պատմություն

## **Անդամակցություն**

### **Բուհերում կարդացվող դասընթացներ**

ԵՊՀ Պատմության ֆակուլտետ

Շիրվանի պատմություն, Ռուսաստանի պատմություն

ԳԱԱ ԳԿՄԿ

Կովկասի պատմության հիմնահարցեր

### **Հրատարակումներ**

**(մենագրություններ, հոդվածներ)**

Օտար աղբյուրները Հայաստանի և հարակից երկրների մասին, հ. 19: Ռուսական աղբյուրներ, պր. Ա: Ստեպան Բուռնաշև: Նկարագրություն Պարսկաստանում աղբերիժանական նահանգների և նրանց քաղաքական կարգավիճակի /թարգմանությունը բնագրից, ներածությունը և ծանոթագրությունները՝ Գ. Շ. Միխիթարյանի, Երևան, «Գիտություն» հրատ., 2020:

Արևելյան Այսրկովկասի վարչաքաղաքական կազմավորումները ԺԸ դարի երկրորդ կեսին, Երևան, «Գիտություն», 2018:

Շիրվանի պատմություն (IX-XIX դդ.) Բակալավրիատի դասընթացի ծրագիր, «Մեկնարկ» Երևան, 2019:

Շիրվանի պատմություն (IX-XIX դդ.) Բակալավրիատի դասընթացի ծրագիր, «Մեկնարկ» Երևան, 2019

### **Հոդվածներ**

Армяне в этноландшафте Восточного Закавказья во второй половине XVIII века // История, археология и этнография Кавказа. Т. 18. Махачкала. 2022. С. 26-38. (Scopus)

Этнополитическая картина Шемахи в XVIII веке: опыт исторической реконструкции // Caucaso-Caspica. Т. 4. Ереван. 2021. С. 57-67. (РИНЦ)

Վրաստանի քաղաքական դրությունը ըստ ԺԸ դարի ռուսական մի սկզբնաղբյուրների // «Հանդես ամսօրեայ», 1-12, 2021, Երևան-Վիեննա, էջ 154-179:

Хапизов Ш.М., Шехмагомедов М.Г., Ибрагим-хаджи из Урады (1701-1770) и его эпоха: очерки истории и жизни. Махачкала, 2021., Рецензия, // История, археология и этнография Кавказа. Т. 17. № 3. 2021. С. 749-757. (Scopus)

Ղարաբաղի խանութեան պատմութիւնն ըստ Ստ. Բուռնաշեի «Նկարագրութիւն Պարսկաստանում Ադրբեջանական նահանգների եւ նրանց քաղաքական կարգավիճակի» աշխատութեան // «Բազմավէպ», 2019, N 1-2, 232-244 էջ:

Շիրվանի էթնո-քաղաքական պատկերն ըստ Յ. Գերբերի պատմագիտական երկի // Արևելյան աղբյուրագիտություն, հ. II, Երևան, 2020, 364-388:

Արևելյան Վրաստանի պատմությունն ըստ Ստեպան Բուռնաշեի «Վրաստանի նկարագրությունը կամ Քարթլիի և Կախեթի թագավորության քաղաքական դրության նկարագրություն» աշխատության, // Մերձավոր և Միջին Արևելքի երկրներ և ժողովուրդներ», XXXIII /2/, Երևան, 2020, էջ 117-137:

Հայերը գերմանացի ճանապարհորդ Սամուիլ Գմելինի ուղեգրությունում, // Սեդրակ Բարխուդարյան–120. Գիտական հոդվածների ժողովածու /խմբագրությամբ՝ Գ.Գ.Սարգսյանի և Ա.Է.Հարությունյանի.– Եր.: ՀԱԻ հրատ, 2019, 152-158:

Ս. Գմելինի ճանապարհորդությունն Արևելյան Այսրկովկաս եւ Իրանի հյուսիսային շրջաններ, // Մերձավոր և Միջին Արևելքի երկրներ և ժողովուրդներ», հտ. XXXI, Երևան, 2018, 76-87:

Աստրախանի հայկական համայնքը Ս. Գմելինի ուղեգրության մեջ, // Հայագետ-կովկասագետ Պավել Չոբանյանի (1948–2017) ծննդյան 70-ամյակին նվիրված Հանրապետական գիտաժողով (մայիսի 17-18, 2018 թ.), Զեկուցումներ եւ գեկուցումների դրույթներ, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչություն, 2018, 224-234:

Այսրկովկասի հայերը ԺԸ դարի ռուսական աղբյուրներում, // Նյութեր ակադեմիկոս Լևոն Խաչիկյանի ծննդյան հարյուրամյակին նվիրված հայագիտական միջազգային գիտաժողովի (28-30 հունիսի 2018 թ.) /Խմբ. Գ.Տեր Վարդանեան, Եր.Մատենադարան, 2019, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 228-240:

Ղարաբաղի խանութեան պատմութիւնն ըստ Ստ. Բուռնաշեի «Նկարագրութիւն Պարսկաստանում Ադրբեջանական նահանգների եւ նրանց քաղաքական կարգավիճակի» աշխատութեան, Բազմավէպ, 2019, N 1-2, 232-244 էջ:

Идея создания армянского и албанского государств во второй половине 18-ого века // Caucaso-Caspica IV, 2019, с. 63-71 (РИНЦ).

David Merkviladze, G. Mkhitryan, S. Burnashev's compositions as the source of the history of the South Caucasus region // Georgian Source-Studies XIX/XX, Tbilisi, 2017/2018, pp. 151-156.

Samuel Gmelin's Itineraries as the Source of the History of the Eastern Transcaucasia, // Georgian Source-Studies XIX/XX, Tbilisi, 2017/2018, pp. 170-173.

Роль Российского государства в сохранении этнокультуры Кавказа // Евразийская интеграция: человеческое измерение, Сборник материалов круглого стола в рамках Международной школы молодых политологов «Историческая и культурная общность народов стран Содружества Независимых Государств», Москва, 13-18 июня 2016, С. 49-57.

Հայության սոցիալ-իրավական դրությունը Շիրվանում 18-րդ դարի երկրորդ կեսին // Գարդմանի և Շիրվանի հայության պատմամշակութային ավանդները (պատմություն և արդիականություն) Հանրապետական գիտաժողով (Երևան, 29-30 ապրիլի, 2016), Ջեկուցումներ և զեկուցումների դրույթներ, Երևան, 2016, 128-135 էջ:

Ստ. Բուռնաշեի «Նկարագրություն Պարսկաստանում Ադրեբիջանական նահանգների...» երկը՝ Այսրկովկասի ԺԸ դարի պատմության աղբյուր // ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտի Քրիստոնյա Արևելքի բաժնի ստեղծման 40-ամյակին և նրա հիմնադիր, պրոֆ. Պարույր Մուրադյանի մահվան 5-րդ տարելիցին նվիրված Միջազգային գիտաժողով (դեկտեմբերի 12-13, 2016 թ.), Ջեկուցումներ և զեկուցումների դրույթներ, Երևան, 2016, 174-182 էջ:

18-րդ դարի երկրորդ կեսին Հյուսիսարևելյան Այսրկովկասի խանություններում դրամահատության հարցի շուրջ // Մերձավոր և Միջին Արևելքի երկրներ և ժողովուրդների», հտ. XXX, 2016, 170-180 էջ:

Թաթերի էթնո-դավանական դիմագծի հարցի շուրջ // «Հայաստանը և Քրիստոնյա Կովկասը Հանրապետական գիտաժողով՝ նվիրված Կովկասյան Աղուանքում և Վրաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակին նվիրված» հանրապետական գիտաժողով, Երևան, 15-16 դեկտեմբերի, 2015 թ., Ջեկուցումներ և զեկուցումների դրույթներ, Երևան, 2015, 153-154 էջ:

Հյուսիս-արևելյան Այսրկովկասի հայերի սոցիալական և իրավական կարգավիճակը XVIII դարի երկրորդ կեսին, // Հայագիտական ուսումնասիրություններ: Գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու, 5/2014, Ստեփանակերտ, 2015, 10-25 էջ:

Էթնիկ գործընթացները Հյուսիսարևելյան Այսրկովկասում (XVIII դ. երկրորդ կեսի) // Լրաբեր հասարակական գիտությունների, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2014, № 3, 75-85 էջ:

Հյուսիսարևելյան Այսրկովկասի խանությունները ԺԸ դ. վերջին տասնամյակում // «Էջմիածին» ամսագիր, 2013, ԿԹ տարի, Հուլիս, 97-106 էջ:

Հյուսիսարևելյան Այսրկովկասի կիսանկախ խանությունների կարգավիճակի ձևավորումը (1750-1770-ական թթ.) // Լրաբեր հասարակական գիտությունների, 2013, No 2, 76-87 էջ:

Հյուսիսարևելյան Այսրկովկասը ռուս-իրանական եւ ռուս-թուրքական քաղաքականութեան համատեքստում (ԺԸ. դարի 50-80-ական թթ.) // «Հանդէս ամսօրեայ», Վիեննա- Երևան, 2013, 445-464 էջ:

Северо-Восточное Закавказье в контексте внешней политики России в 70-х гг. XVIII в. // «Caucasica» ежегодник, Общественный институт социальных и политических исследований черноморско-каспийского региона, т. 2, Москва, 2013, С. 119-127.

Военно-политические интересы Российского государства в кавказском регионе (XIX-начало XXвв.) // Կանթեղ գիտական հոդվածների ժողովածու, 2(43) Եր., 2010, էջ 226-232:

Кавказская политика Российского государства в сохранении этноструктуры региона // Լրաբեր հասարակական գիտությունների, N 3, Երևան, 2009, էջ 149-155:

Ближневосточная политика России в системе международных отношений 80-х годов XIX века // Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում, N 2, Երևան, 2007, էջ 100-117:

### **Մասնակցություն գիտաժողովներին**

XVIII դարի ռուսական աղբյուրները որպես Արևելյան Այսրկովկասի հայության պատմության սկզբնաղբյուր // «Օտար աղբյուրները հայկական գաղթավայրերի մասին» միջազգային գիտաժողով, 2021թ. նոյեմբերի 2:

Արևելյան Այսրկովկասը և Իրանը ըստ Ս. Գմելինի ուղեգրության, - Մերոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարան, պրոֆ. Հակոբ Փափազյանի 100-ամյակին նվիրված հայագիտական – արևելագիտական միջազգային գիտաժողով՝ Կովկասը և Մերձավոր Արևելքը Միջին դարերում. պատմություն, բանասիրություն, աղբյուրագիտություն, մշակույթ, քաղաքական և տնտեսական հարաբերություններ, Եր., 2021թ. հուլիսի 1-3:

V международный конгресс кавказоведов, – Грузия в культурно-цивилизационном контексте Кавказа, (История, современность и перспективы), Тбилиси 4-6. XI. 2019, // Институт кавказоведения факультета гуманитарных наук ТГУ им. И. Джавахишвили, Институт языкознания им. Арнольда Чикобава. Тема доклада: «Картина Грузии или описание политического Картлии и Кахетии» как источник истории Закавказья».

«К распространению наук и в пользу человеческого рода...»: к 250-летию «физических» экспедиций Академии наук» международная конференция, 19–21 ноября, 2018 г. (Санкт-Петербург, РФ), Тема доклада: « Академическая экспедици С. Гмелина в контексте закавказской политики Российской империи».

«Բազմավեպ» հանդեսի 175-ամյակին նվիրված» հայագիտական գիտաժողով (ՀՀ Սփյուռքի նախարարություն, ՀՀ ԳԱԱ և Վիեննայի Մխիթարյանների միաբանություն), 19-20 հոկտեմբերի 2018 թ.: Գրավոր զեկույց՝ «Ստ. Բուռնաշևի «Նկարագրություն Պարսկաստանում Ադրեբիջանական նահանգների և նրանց քաղաքական

կարգավիճակի» աշխատությունը՝ Ղարաբաղի խանության պատմության սկզբնաղբյուր»:

2018 թ. հունիսի 28-30 Մ. Մաշտոցի անվան ձեռագրերի գիտահետազոտական ինստիտուտի կազմակերպած Լ. Խաչիկյանի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված հայագիտական միջազգային գիտաժողով. զեկ. թեմա՝ «Այսրկովկասի հայերը XVIII դարի ռուսական աղբյուրներում»:

«Ս. Բարխուդարյանի ծննդյան 120-ամյակին նվիրված» գիտաժողով (ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ), հունիսի 2018 թ.: Գրավոր զեկույց՝ «Հայերը գերմանացի ճանապարհորդ Սամուիլ Գմելինի Ուղեգրությունում»:

First International Conference «Historical and cultural relations between Iran and the Caucasus» Russian-Armenia University (Yerevan, Armenia) University of Guilan (Rasht, Iran) 26-27 May, 2018: Ջեկուցման թեմա՝ «Прикаспийские районы Кавказа и Иран в описаниях академической экспедиции XVIII века».

2017 թ. հոկտեմբերի 17-21, Վրաստանի Հանրապետություն, Թբիլիսի, Վրաստանի գիտությունների ակադեմիայի և Ի. Ջավախիշվիլու անվան պետական համալսարանի «Պատմություն և պատմագրություն» խորագրով միջազգային գիտաժողով (Ջեկուցում):

2016 թ. ապրիլին 29-30-ին մասնակցել եմ «Գարդմանի եւ Շիրվանի հայության պատմա-մշակութային ավանդները (պատմություն եւ արդիականություն)» գիտաժողովին: Ներկայացրել եմ «Հայության սոցիալ-իրավական դրությունը Շիրվանում 18-րդ դարի երկրորդ կեսին» խորագրով զեկուցումը (Գարդմանի և Շիրվանի հայության պատմա-մշակութային ավանդները (պատմություն եւ արդիականություն):

2016 թ. հունիսի 13-19 մասնակցել եմ ՌԴ մայրաքաղաք Մոսկվայում անցկացվող Երիտասարդ քաղաքագետների 8-րդ միջազգային դպրոցի աշխատանքներին: Հանդես եմ եկել «Ռուսական պետության դերը Կովկասի էթնոկառուցվածքի պահպանման գործում» վերնագրով զեկուցումը:

2016 թ. սեպտեմբերի 14-16 մասնակցել եմ Մոսկվայի Մ. Լոմոնոսովի անվան համալսարանում «Հայկական սփյուռքը և հայ-ռուսական հարաբերությունները. պատմություն և արդիականություն» խորագրով միջազգային գիտաժողովին: Ներկայացրել եմ «Ռուսական կայսրության այսրկովկասյան քաղաքականությունն ու հայկական և աղվանական պետությունների ստեղծման գաղափարը 18-րդ դարի երկրորդ կեսին» զեկուցումը: